

Diplomant: **Martin Mikuláš**

Název práce: **Three Ways of Expressing Future Time in Modern British Fiction and Non-fiction**, Praha, 156s.

Předloženo k obhajobě na UK, PEDF, KAJL, duben 2007

Školitel: Mgr. Ivana Jančovičová

Oponent: PhDr. Renata Pípalová, CSc.

Posudek oponenta:

Diplomová práce Martina Mikuláše se zabývá morfologickou problematikou vyjadřování futurity v současné britské angličtině. Pro účely výzkumu autor shromáždil bohatý korpus autentických textů, který člení pouze na dvě kategorie, beletrii a odborný styl (v anglickém znění *fiction* a *non-fiction*). Korpus je jistě úctyhodného rozsahu, v celkové délce přibližně 480 000 slov. Z takto sestaveného korpusu autor vytěžil téměř tisíc předmětných dokladů. Z pestré škály prostředků vyjadřující futuritu se badatel omezuje pouze na *will + infinitiv*, *shall + infinitiv*, přítomný čas průběhový a konstrukci *to be going to*.

Práce se člení do dvou hlavních oddílů. Po stručném úvodu autor řadí oddíl I., přinášející zevrubný přehled poznatků ze sekundární literatury (celkem 43 stran). Následuje oddíl II., v němž autor nejprve představuje složení svého korpusu, jeho kvantitativní parametry a zvolenou metodologii. Následují dva stěžejní pododdíly, vyplývající z polarity korpusu. Autor předkládá výsledky své analýzy pro každou stylistickou oblast zvlášť. Postupuje přitom důsledně podle výrazových prostředků. Je jistě náležité, že probírá svá množstevní zjištění z korpusu, ilustruje je typickými případy a jemně je sémanticky klasifikuje. K práci je připojen závěr (ss.111- 116), dále oddíl předkládající tabelizaci výsledků, seznam použité literatury a rozsáhlý česky psaný souhrn (123-130). Práci velice obohacuje též přiložený soupis získané excerpty (ss.132- 156).

Čtenářský zážitek ze studie však poněkud ruší její ne zcela jasné zaměření nebo ještě lépe vyhranění, a sice buď od formy k funkci, nebo naopak od funkce k formě. Pokud by záměrem bylo podat přehled prostředků vyjadřování futurity v současné britské angličtině, pak by bylo záslužné zařadit minimálně ještě přítomný čas prostý. (Škála vyjadřovacích prostředků je ovšem velice pestrá a mohla by zahrnovat též například všechny modálie, aj.). Z druhé strany pokud je záměrem podat výčet funkcí, které jsou autorem zvolené prostředky schopny vyjádřit, pak se ovšem v některých případech opouští téma futurity, nebo přinejmenším primární futurity. Navíc při důsledném uplatnění druhého pohledu by však bylo třeba zařadit například i další významy přítomného času průběhového, atp. Autor se implicitně pohybuje vlastně na jakémsi pomyslném průsečíku obou pohledů. Z toho plyne mimo jiné také to, že hierarchii naznačenou už zvolenými prameny sekundární literatury (např. s.49) ve vlastní analýze opouští.

K práci lze mít ještě některé další drobné poznámky, z nichž uvedu následující:

Odkazy na sekundární literaturu jsou nestandardní (uvádí se název díla, nikoli však rok vydání, s.3, s. 9, 19, aj.), či okrajově nepřesné (*Quirk* namísto *Quirk et al.*, s. 3). V souhrnu studie se překvapivě velký prostor věnuje sekundární literatuře. Bylo možno omezit se již pouze na studii, na kterou autor bezprostředně navazuje. Čtenář naráží i na některé stylistické neobratnosti, neprůhledné či zavádějící formulace (např. *manner of futurity* s. 48; *latest semantic study* v odkazu na pramen pocházející z roku 1983; *converted commas*, s.51, aj.); a to bohužel i v závěru studie (nejasné hranice vět, např. s. 111; 113, aj; formulace *There is no direct speech found in fiction*, s.115); atp. Protikladem *direct speech* v žádoucím smyslu není *indirect speech* (např. 111, 117, aj.). Výraz *register* je poněkud nešťastně zvolený (náleží-li vlastně jen jedné kategorii ze dvou, navíc označené tak široce, tj. *non-fiction*). Téměř jako pleonasmus působí frekventované sousloví *fiction literature* a *non-fiction literature* (např. 84, 113, aj.), namísto obvyklejšího *work of fiction*. V návaznosti na vyhranění práce a počítačové zpracování dat čtenář očekává, že jedním z kritérií vzatých do úvahy (s.73) bude též například (ne)staženost formy (viz. např. Dušková et al., 1988) a její případný vliv na interpretaci *will/shall*.

Studie Martina Mikuláše nepochybně splňuje veškeré nároky kladené na diplomovou práci a v mnoha ohledech je i výrazně překračuje. Vyniká především svým rozsahem, jakož i rozsahem samotného korpusu, na němž je založena, díky němuž jsou autorova zjištění velmi cenná a validní. Dále je třeba ocenit samotnou grafickou úpravu a průhlednost zpracování (např. názorné grafy, tabelizaci výsledků v závěru, ilustrující doklady zařazené do textu, přílohu předkládající celý soubor předmětných dokladů). Za nejsilnější stránku práce považuji jemné sémantické analýzy konkrétních dokladů. Přes celkově velmi dobrou úroveň práce však po mém soudu autor přesvědčivěji prokázal spíše své analytické než syntetické schopnosti. Studii tímto doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako v ý b o r n o u a ž v e l m i d o b r o u

Květen, 2006

PhDr. Renata Pípalová, CSc.
UK, PED F, KAJL